

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Stratejik Pazarlama Daire Başkanlığı

TARIM, GIDA VE ORMAN ÜRÜNLERİ

DIŞ TİCARETİNDE HEDEF ÜLKE

ANALİZ RAPORU

2021
ANKARA

ÇALIŞMANIN AMACI

Yaşamın her alanını etkileyen Covid-19 salgını nedeniyle diğer birçok alanda olduğu gibi tarım ve gıda sektörü de derinden etkilenmiş olup tarımsal üretimde kendine yeterliliğin önemi bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Tarımın stratejik öneminin net olarak anlaşıldığı bu dönemde tarım ürünleri dış ticaretinin sürdürülebilir ihracat modeli anlayışı ile şekillendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Ülkemiz 2019 yılı tarım ürünleri ihracatı 19,7 Milyar Dolar iken 2020 yılında bu rakam 20,7 Milyar Dolara, 2019 yılında 14,6 Milyar Dolar olarak gerçekleşen tarım ürünleri ithalatı ise 2020 yılında 15,2 Milyar Dolara ulaşmıştır. Geleneksel ticaret ortaklarımız önemli bir değişim göstermemiş ve Irak, Almanya, Rusya, Brezilya ve ABD olarak kayıtlara geçmiştir. Tarım, gıda ve orman ürünleri dış ticaretinde yoğun olarak talep gören ürünlere sahip ve marka değeri olan ülkemizin ihracatta yapması gereken en önemli çalışmanın geleneksel pazarlara ilave olarak alternatif pazarlar geliştirmek olduğu düşünülmektedir. Belirli ihracat pazarlarının dışına çıkılmaması durumunda ekonomik, siyasi ve ticari nedenlerle meydana gelebilecek daralma durumlarında yine siyasi, ekonomik ve sosyal sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye, birçok tarım ve gıda ürünü üretim ve ticaretinde önde gelen ülkeler arasındadır. Ülkemiz fındık, kiraz, incir, kayısı ve ayva üretiminde dünyada birinci, haşhaş, kavun, karpuz ve mercimek üretiminde ikinci, antepfıstığı, kestane, vişne, hıyar ve ceviz üretiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bununla birlikte yaş ve kurutulmuş sebze ve meyve, su ürünleri, işlenmiş tarım ürünleri, un, zeytinyağı, bal, yumurta ve süt ürünleri başta olmak üzere birçok tarım ve gıda ürünüde ihracat avantajına sahip konumda olduğumuz söylenebilir.

Üretimin sürdürülebilirliği, ancak ihracatın sürdürülebilir olması ile mümkündür. Bu nedenle kırsal kalkınma çalışmalarının hedefi olan sosyal ve ekonomik gelişmemizin sağlanması adına ülkelerin tüketim alışkanlıkları ve talepleri doğrultusunda üretimin şekillendirilmesi ve söz konusu ülkelere yönelik lobi çalışmalarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Bununla birlikte pandemi döneminden sonra üretim olduğu kadar küresel ticarete bir değişim sürecine girmiş, spesifik talep eğilimleri gelişmiş, sağlıklı gıdaya erişim daha önce hiç olmadığı kadar ön plana çıkmıştır. Asya Pasifik ülkeleri gibi yeni küresel pazar alanlarının ortaya çıkması ve ürün fiyatlarında yaşanan artışa rağmen; ihracatçı ülkelerin mevcut ticari konumlarını korumaları ve rekabete Güney Amerika, Orta Asya ve hatta Afrika ülkelerinin dahil olması, ülkemizin yeni pazarlara ve yeni üretim stratejilerine sahip olması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sözü edilen bu gelişmeler neticesinde 'Tarım, Gıda ve Orman Ürünleri Dış Ticaretinde Hedef Ülke Analiz Raporu' hazırlanmıştır. Raporun amacı, alternatif pazarlara erişim vizyonu çerçevesinde tarım, gıda ve orman ürünlerimizi ihraç edebileceğimiz ve 'Hedef Pazar Ülkeler' olarak adlandırabileceğimiz yeni ülkeleri analiz etmek ve ortaya koymaktır.

ZEYTİNYAĞI

DÜNYA TARIM, GIDA VE
ORMAN ÜRÜNLERİ TİCARETİ

ZEYTİNYAĞI

Dünya Zeytinyağı İthalatında İlk 20 Ülke (GTIP 1509)

	İthalatçı Ülkeler	GTIP 1509 - Zeytinyağı - İthalatçı Ülkeler					
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
	Dünya	7.655.843	2.228.325	3.436	-1	5	100
1	İtalya	1.519.925	608.383	2.498	-8	-4	19,9
2	ABD	1.367.122	403.621	3.387	-1	4	17,9
3	İspanya	544.047	-	-	10	49	7,1
4	Fransa	493.434	142.650	3.459	-3	4	6,4
5	Brezilya	422.486	110.395	3.827	11	5	5,5
6	Almanya	353.722	80.266	4.407	1	10	4,6
7	Portekiz	343.839	144.802	2.375	0	6	4,5
8	Japonya	275.661	67.950	4.057	0	-14	3,6
9	İngiltere	244.476	82.177	2.975	-4	3	3,2
10	Kanada	205.606	61.539	3.341	0	15	2,7
11	Çin	156.768	46.709	3.356	-3	-11	2
12	Avustralya	130.050	38.065	3.417	0	19	1,7
13	İsviçre	108.024	19.064	5.666	4	23	1,4
14	Suudi Arabistan	107.510	38.880	2.765	8	-12	1,4
15	Hollanda	86.405	21.846	3.955	1	-9	1,1
16	Rusya	84.295	28.868	2.920	4	10	1,1
17	Belçika	83.646	21.793	3.838	-4	5	1,1
18	Güney Kore	79.139	20.285	3.901	6	18	1
19	Meksika	75.173	0	0	1	16	1
20	Türkiye	70.819	41.942	1.688	213	20	0,9

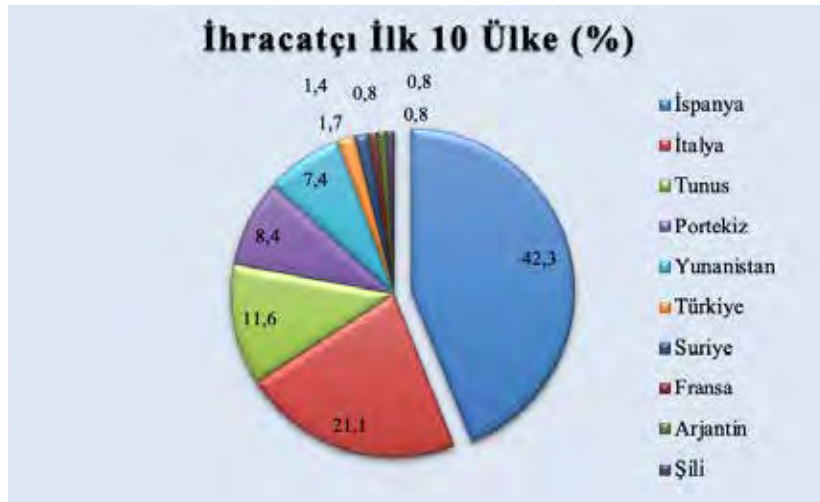
Dünya zeytinyağı ithalat tutarı 7,6 Milyar Dolar'dır. Zeytinyağı ithal eden ülkeler sırasıyla, İtalya (1,5 Milyar Dolar), ABD (1,3 Milyar Dolar), İspanya (544 Milyon Dolar), Fransa (493 Milyon Dolar), Brezilya (422 Milyon Dolar) ve Almanya (353 Milyon Dolar) olarak karşımıza çıkmaktadır. İtalya %19,9 ve ABD %17,9 pazar payları ile en önemli ithalatçı ülkelerdir. Son 5 yıllık ithalat artış oranları incelendiğinde Brezilya'da %11 ve İspanya'da %10 oranında artış görülmüştür.

Dünya Zeytinyağı İhracatında İlk 20 Ülke

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 1509 - Zeytinyağı - İhracatçı Ülkeler					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2020'deki Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	Dünya İhracatındaki Payı (%)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Dünya	7.600.876	2.465.061	3.083	100	7	8
1	İspanya	3.214.614	1.121.200	2.867	42,3	5	-2
2	İtalya	1.604.327	373.271	4.298	21,1	1	9
3	Tunus	882.659	364.582	2.421	11,6	34	78
4	Portekiz	639.016	197.543	3.235	8,4	15	4
5	Yunanistan	562.487	174.461	3.224	7,4	1	43
6	Türkiye	129.296	53.697	2.408	1,7	26	-10
7	Suriye	103.918	55.958	1.857	1,4	0	1
8	Fransa	61.645	9.789	6.297	0,8	-3	-4
9	Arjantin	60.753	22.177	2.739	0,8	1	-14
10	Şili	57.179	21.296	2.685	0,8	7	10
11	Fas	36.511	10.440	3.497	0,5	3	-46
12	Almanya	36.106	6.445	5.602	0,5	5	18
13	ABD	34.887	10.178	3.428	0,5	-6	5
14	Hollanda	24.922	4.558	5.468	0,3	21	16
15	Belçika	20.361	4.439	4.587	0,3	-1	-17
16	Filistin	16.968	4.048	4.192	0,2	10	34
17	Lübnan	13.986	4.084	3.425	0,2	12	9
18	Avusturya	11.447	2.280	5.021	0,2	12	-33
19	İngiltere	10.458	0	0	0,1	0	5
20	Avustralya	9.968	2.189	4.554	0,1	-9	-28

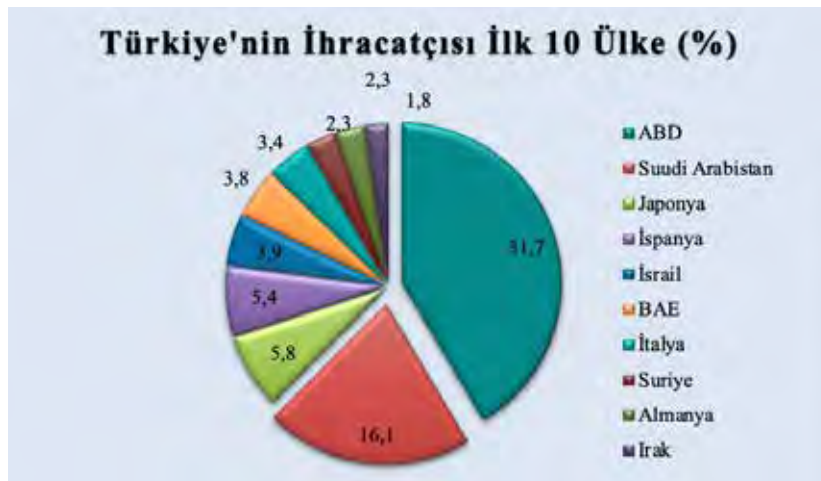
Dünya zeytinyağı ihracat değeri 7,6 Milyar Dolar'dır. İspanya, 3,2 Milyar Dolar tutarı ve %42,3 pazar payı ile zeytinyağı ihracatında lider ülke konumundadır. İspanya'dan sonra İtalya (1,6 Milyar Dolar), Tunus (882 Milyon Dolar), Portekiz (639 Milyon Dolar) ve Yunanistan (562 Milyon Dolar) gelmektedir. Türkiye'nin 129 Milyon Dolar tutarında ihracatı söz konusudur ve dünya ihracatındaki payı ise %1,7'dir.

Türkiye Zeytinyağı İhracatında İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 1509 - Zeytinyağı - Ülkemizin İhracatı					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2020'deki Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	Dünya İhracatındaki Payı (%)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	129.296	100	53.697	2.408	9	-10
1	ABD	41.010	31,7	18.369	2.233	17	-2
2	Suudi Arabistan	20.772	16,1	8.934	2.325	22	9
3	Japonya	7.438	5,8	2.286	3.254	26	-9
4	İspanya	7.008	5,4	3.575	1.960	-19	-57
5	İsrail	5.078	3,9	2.622	1.937	427	41
6	BAE	4.955	3,8	1.983	2.499	34	27
7	İtalya	4.418	3,4	2.553	1.731	7	-46
8	Suriye	2.977	2,3	1.080	2.756	86	22
9	Almanya	2.970	2,3	813	3.653	10	4
10	Irak	2.290	1,8	743	3.082	-5	-8
11	İran	2.239	1,7	850	2.634	-2	-73
12	Kanada	2.031	1,6	799	2.542	19	39
13	Avustralya	1.674	1,3	564	2.968	10	-25
14	Umman	1.667	1,3	493	3.381	53	21
15	Kuveyt	1.544	1,2	600	2.573	26	-21
16	Fildişi Sahilleri	1.513	1,2	729	2.075	-18	-33
17	Yemen	1.019	0,8	399	2.554	30	-21
18	Fas	983	0,8	519	1.894	-12	-1
19	Katar	950	0,7	423	2.246	56	12
20	Azerbaycan	876	0,7	290	3.021	31	217

Türkiye'nin 129,3 Milyon Dolar zeytinyağı ihracatı bulunmaktadır. En büyük ihrac pazarı ise 41 Milyon Dolar ihracat tutarı ve %31,7 pazar payı ile ABD'dir. ABD'den sonra sırasıyla, Suudi Arabistan (20,7 Milyon Dolar), Japonya (7,4 Milyon Dolar), İspanya (7 Milyon Dolar), ve İsrail (5 Milyon Dolar) gelmektedir. Türkiye zeytinyağı ihracatının %53,5'ini ABD, Suudi Arabistan ve Japonya'ya gerçekleştirmektedir. Önemli ithalatçı ülkelerden Fransa, Brezilya ve İngiltere'nin ilk 20 ihrac pazarı arasında yer almaması dikkat çekicidir.

Zeytinyağı İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	Fransa	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	Brezilya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	İngiltere	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
4	Almanya	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
5	Kanada	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	İspanya	
2	İtalya	
3	Tunus	
4	Portekiz	
5	Yunanistan	
6	Suriye	

SONUÇ

Yapılan çalışma, tarım, gıda ve ormancılık ürünleri için ülkemizin mevcut pazarlarının Rusya, Irak başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleri, Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri ve coğrafi ve kültürel açıdan yakın olduğumuz ülkeler olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte, arz ve kalite açısından güçlü olduğumuz ürünler için gelişen “Asya Pasifik” pazarı önemli bir alternatif olarak görünmektedir. Bu noktada Çin, Vietnam, Tayland ve Tayvan ön plana çıkan ülkelerdir. Japonya sağlıklı ve kaliteli ürün talebi ile Uzakdoğu’nun cazip ve prestijli pazarı olma özelliğini devam ettirmekte, Amerika kıtası hem tedarik hem de talep yönünden hızlı bir büyümeye sahip olmasından dolayı odaklanması gereken önemli bir lokasyon olarak ön plana çıkmaktadır.

Ülkemiz ihracatında belirli ülkelere odaklanması ve bu ülkeler ile yaşanabilecek olası siyasi ve ekonomik sorunlarda ortaya çıkabilecek muhtemel krizleri önlemek amacıyla alternatif pazarlar geliştirilmesi ve buralara yönelik mikro tanıtım ve pazarlama çalışmalarının geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu noktada ürün özelinde alternatif olarak değerlendirilen ve bu ülkelere yapılacak ihracatta rakip olarak görülen ülkeler ile hedef olarak belirlenen ülkelere satılabilecek ürün listeleri aşağıda yer almaktadır.

ÜLKELERDEN HEDEF ÜRÜN VE ÜRÜN GRUPLARI ANALİZİ

	Ülkeler	Satılabilir Ürünler
1	AB Ülkeleri	Kanatlı eti, kavun, makarna, yumurta, çilek, domates
2	ABD	Ayva, çikolata, çilek, karpuz, kavun, limon, makarna, mandarin, ormancılık ürünleri, yaş üzüm, kesme çiçek, canlı bitkiler, unlu mamuller ve çiçek soğanları
3	Afganistan	Un, yumurta
4	Almanya	Antep fıstığı (kabuklu), çilek, domates, unlu mamuller, elma, limon, mandarin, peynir, portakal, süt ürünleri, ormancılık ürünleri, fındık (kabuklu), yaş-kuru üzüm, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları ve peynir
5	Arnavutluk	Ayva
6	Azerbaycan	Çilek
7	BAE	Domates, kuru üzüm, süt ürünleri, yumurta, kavun ve makarna
8	Belçika	Çilek, incir
9	Beyaz Rusya	Kuru kayısı
10	Brezilya	Zeytinyağı ve kuru üzüm
11	Bulgaristan	Çilek
12	Çin	Antep fıstığı (kabuklu), çikolata, unlu mamuller, fındık (kabuklu), incir, kanatlı eti, karpuz, kiraz, kuru kayısı, kuru üzüm, makarna, portakal, su ürünleri, süt ürünleri, un, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, çiçek soğanları
13	Danimarka	Su ürünleri
14	Endonezya	Elma, mandarin, şeker ve şeker ürünleri, yaş üzüm ve bal
15	Fransa	Bal, çilek, domates, unlu mamuller, karpuz, limon, peynir, portakal, zeytinyağı, antep fıstığı (kabuksuz), kesme çiçek, çiçek soğanları
16	Güney Kore	Kiraz, portakal, su ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları
17	Hindistan	İncir, kuru kayısı, kuru üzüm, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz),
18	Hollanda	Unlu mamuller, kavun, karpuz, un, portakal, limon, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler
19	Hong Kong	Kiraz, incir, portakal, kabuklu fındık ve yumurta
20	Irak	Antep fıstığı, domates, kavun, karpuz, kuru kayısı, şeker ve şeker ürünleri
21	İngiltere	Bal, çilek, domates, elma, limon, mandarin, peynir, süt ürünleri, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, unlu mamuller, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuksuz-kabuksuz), karpuz, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler, kanatlı eti ve incir
22	İspanya	Çikolata, unlu mamuller ve antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz)
23	İsveç	Su ürünleri

24	İsviçre	Kuru kayısı, kavun, incir
25	İtalya	Bal, şeker ve şeker ürünleri, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), fındık (kabuklu), kesme çiçek
26	Japonya	Bal, çikolata, incir, kanatlı eti, kuru üzüm, limon, peynir, su ürünleri, ormancılık ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, süs bitkileri
27	Kanada	Unlu mamuller, fındık (kabuklu), kavun, karpuz, ayva, makarna, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, zeytinyağı ve incir
28	Katar	Domates, Su Ürünleri
29	Kazakistan	Kiraz
30	Malezya	Makarna
31	Meksika	Un
32	Polonya	Bal ve kuru kayısı
33	Portekiz	Ayva, zeytinyağı
34	Romanya	Ayva ve domates
35	Rusya	Çikolata, kanatlı eti, kuru üzüm, peynir, süt ürünleri, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu), elma, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları, makarna, karpuz, su ürünleri ve kuru kayısı
36	Suudi Arabistan	Kanatlı eti, portakal, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), domates, bal ve peynir
37	Sırbistan	Ayva, Kavun
38	Singapur	Kavun
39	Tayland	Su ürünleri, elma
40	Tayvan	Antep fıstığı, elma, kiraz
41	Ukrayna	Mandarin
42	Venezuela	Un
43	Vietnam	Antep fıstığı,, fındık (kabuklu), incir
44	Yemen	Un